

Noves tendències en la creació musical

Codi: 100661

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500240 Musicologia	OT	3	0
2500240 Musicologia	OT	4	0

Professor/a de contacte

Nom: Germán Gan Quesada

Correu electrònic: German.Gan@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: No

Grup íntegre en espanyol: Sí

Prerequisits

És requisit per a la matrícula en l'assignatura haver superat les assignatures "Anàlisi musical" (2n curs) i "La música dels segles XX i XXI" (3er curs), atès el caràcter complementari entre els seus continguts.

Objectius

- Conèixer les tendències i manifestacions més rellevants de l'evolució de la creació musical "acadèmica" des de 1970 fins a l'actualitat.
- Connectar els discursos musicals contemporanis amb el context sociocultural, intel·lectual, estètic i científic que els envolta.
- Fer servir les darreres tendències metodològiques en els àmbits de l'anàlisi i l'estètica de la creació contemporània.
- Oferir eines sistemàtiques, conceptuals i terminològiques adients per a l'expressió oral i escrita dels continguts propis de l'assignatura.
- Posar de relleu l'aportació de la dona compositora i intèrpret al panorama de la creació musical "acadèmica" contemporània.

Competències

Musicologia

- Analitzar críticament les obres musicals des de qualsevol punt de vista de la disciplina musicològica.
- Conèixer i comprendre l'evolució històrica de la música i les seves característiques tècniques, estilístiques, estètiques i interpretatives des d'una perspectiva diacrònica.
- Identificar i contrastar les diferents vies de recepció i consum musicals en la societat i en la cultura de cada època.

- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Reconèixer el paper de la música a la societat actual, la seva funció en les arts de l'espectacle, la relació amb la cultura audiovisual i amb la tecnologia i la informàtica, i també amb les empreses d'oci i de cultura.
- Reconèixer i apreciar les manifestacions musicals de les cultures no occidentals, tradicionals i de l'àmbit popular i urbà.
- Relacionar les creacions musicals amb els seus diferents contextos, discriminant les funcions socials de la música, el seu paper i el del músic en la societat i en relació amb les altres manifestacions artístiques.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Afrontar l'anàlisi de la creació musical del nostre temps amb les eines musicològiques i d'acostament interdisciplinari apropiades.
2. Analitzar les idees artístiques sobre un fenomen artístic en un determinat context cultural.
3. Analitzar un fet d'actualitat relacionant-lo amb els seus antecedents històrics.
4. Definir els processos de periodització i de classificació estilística i tipologia usuals en la conceptualització històrica del fet musical.
5. Examinar les relacions entre creació musical contemporània, dins la tradició històrica, i altres manifestacions musicals vigents en el període d'estudi (músiques del món, músiques populars urbanes).
6. Exposar els coneixements sobre la història, l'art o altres moviments culturals.
7. Identificar les connexions entre la creació musical actual i les circumstàncies sociopolítiques i culturals en què té lloc.
8. Integrar les noves tendències en la creació musical a l'evolució històrica general i observar-ne la incardinació en el panorama sociopolític en què s'emmarquen.
9. Localitzar i avaluar el paper de la música en els diferents sectors de les societats contemporànies en funció del moment històric i també de la seva finalitat artística.
10. Participar en debats sobre fets històrics respectant les opinions d'altres participants.
11. Preparar exposicions orals correctes sobre una matèria analítica i adequar-les al nivell i les expectatives de l'audiència o grup.
12. Relacionar els canvis tecnològics i científics de cada època amb la creació i la recepció de la música.
13. Resoldre problemes d'índole metodològica en l'àmbit de la musicologia.
14. Utilitzar el vocabulari i les eines bàsiques que permetin descriure i transmetre els coneixements adquirits mitjançant presentacions orals de contingut musicològic efectives i adaptades a l'audiència.

Continguts

Tema 1. Diàlegs amb la/les tradició/ns: estratègies intertextuals.

Tema 2: La pervivència de l'actitud expresionista.

Tema 3. Perspectives neos- i minimalistes: cap a una reinterpretació de sistemes armònics i rítmics.

Tema 4: La renovació del llenguatge harmònic: espectralisme i microtonalismes.

Tema 5: Músiques obertes i noves grafies: l'espai de/en la partitura.

Tema 6: *Homo technologicus*: les eines electròniques i informàtiques.

Tema 7: La rellevància del gest (I): microsintaxi tímbrica del so.

Tema 8: La rellevància del gest (II): acció musical i escènica.

Tema 9: La hibridació amb "altres" músiques: camins laterals?

Metodologia

- Les sessions presencials serviran com a introducció estètica i estilística general dels continguts de l'assignatura, seguida del comentari analític de una selecció de partitures i/o audicions representatives de cadascuna d'elles.

- La preparació del treball en grup que constitueix una part molt rellevant de l'avaluació global de l'assignatura serà del tot tutoritzada pel professor responsable, pel que fa a tria del tema, cerca bibliogràfica preliminar i perspectiva metodològica; es requereix, doncs, un ús recurrent dels horaris de tutories individuals, així com l'aprofitament de les possibles tutories grupals.

- Al llarg del quadrimestre es recomanarà l'assistència a concerts o representacions escènico-musicals [duts a terme a l'entorn del Vallès o Barcelona (Festival Mixtur, Sampler Series)] que es relacionin amb els continguts de l'assignatura, amb l'objectiu, si escau, de preparar-la en classe i comentar-ne en grup les impressions rebudes. Tot i quedar fora de l'itinerari avalatiu general, s'ofereix a l'alumne la possibilitat de redactar una breu memòria d'aquests events, per tal de matissar la seva qualificació final (fins a un punt addicional).

- L'Aula Moodle de l'assignatura és l'espai de referència de les seves activitats i actuarà com a repositori únic dels seus materials docents i comunicacions; tota consulta relativa a l'assignatura haurà de transmetre's pel mail associat a aquesta Aula Moodle i, per tant, no s'atendran mails sobre l'assignatura enviats mitjançant l'adreça electrònica general del professor.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Sessions presencials de caire teòric-pràctic	42	1,68	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 12
Tipus: Supervisades			
Tutories individuals / grupals	4,5	0,18	
Tutorització del treball de grup	20	0,8	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14
Tipus: Autònomes			
Cerca bibliogràfica i audiovisual	15	0,6	1, 5, 7, 8, 9, 11, 12, 13
Estudi personal i preparació de materials de l'assignatura	20	0,8	
Preparació treball de grup	25	1	1, 11, 13, 14

Avaluació

- Prova escrita final, de contingut teòric-pràctic [última setmana de maig de 2019].

- Ressenya d'un article: les propostes de textos es facilitaran a l'alumne, via Aula Moodle de l'assignatura, a finals de febrer de 2019. Es determinarà a l'inici de l'activitat docent de l'assignatura la data de lliurament parcial d'aquest ítem d'avaluació, així com l'extensió, format i via de lliurament adients.

- Treball en grup: al llarg del mes de març de 2019 es constituïran grups de 3-4 alumnes que, sota la tutorització del professor responsable, hauran de acordar amb ell un tema escient de recerca sobre els continguts de l'assignatura, així com la perspectiva metodològica més adequada. Aquest treball s'avaluarà sobre tres evidències: el lliurament del guió de l'exposició (10%), la qualitat dels materials de presentació (10%) i la fluïdesa, claredat i concisió de l'exposició oral (20%); un cop conformats el grups i triada la temàtica dels treballs, es determinarà un calendari d'exposicions orals (primera setmana de juny de 2019).

La superació dels tres ítems d'avaluació és independent i obligatòria per a completar el recorregut de l'assignatura; els percentatges que s'hi adjudiquen són indivisibles. No es contemplarà la possibilitat de superar l'assignatura sense el lliurament i avaluació positiva d'aquests quatre ítems i en cap cas es realitzaran mitjanes de qualificacions amb una nota parcial suspensa.

Atesos el caràcter grupal del treball de recerca i la naturalesa continuada de l'avaluació, la possibilitat de recuperació es limita a un dels dos primers ítems (prova escrita final i lliurament de la ressenya), prèvia consulta amb el professor responsable i en la data establerta a tal efecte per la Facultat. La nota màxima assolible en el procés de recuperació de qualsevol d'aquests ítems és de 6.

La data de revisió presencial de les qualificacions dels ítems d'avaluació es comunicarà al moment de su publicació, via Aula Moodle de l'assignatura.

Es considerarà "no avaluable" l'alumne que no lliuri cap element d'avaluació dels establerts en aquest apartat; en qualsevol altre cas, l'alumne haurà començat el procés d'avaluació i, per tant, rebrà la qualificació numèrica que li pertorqui sobre la base dels ítems lliurats.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Lliurament de una ressenya sobre un article de contingut musicològic	30%	0	0	1, 4, 7, 13, 14
Prova escrita final	30%	1,5	0,06	1, 5, 7, 8, 9, 12, 14
Treball en grup [elaboració de guió i materials de presentació]	20%	13	0,52	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14
Treball en grup [exposició oral]	20%	9	0,36	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14

Bibliografia

N. B. No s'hi inclouen diccionaris, enciclopèdies, monografies ni estudis sobre compositors específics.

Adell, Joan-Elies y Jaume Radigales, eds. *(Des)acords. Música i músiques als Països Catalans (1975-2009)*. Vilanova i la Geltrú: El Cep i la Nasa, 2009.

Auner, Joseph. *La música en los siglos XX y XXI*. Madrid: Akal, 2017.

Bandt, Ros. "Sound Installation: Blurring the Boundaries of the Eye, the Ear, Space and Time", *Contemporary Music Review*, 25/4 (2006), pp. 353-365.

Blánquez, Javier. *Una invasión silenciosa. Cómo los autodidactas del pop han conquistado el espacio de la música clásica*. Barcelona: Capitán Swing, 2014. Col. digital Muckraker.

Bosseur, Dominique y Jean-Yves Bosseur. *Révolutions musicales. La musique contemporaine depuis 1945*. s.l. : Minerve, 1999 (5ª ed.).

Bosseur, Jean-Yves y Pierre Michel. *Musiques contemporaines. Perspectives analytiques (1950-1985)*. s.l.: Minerve, 2007.

Carredano, Consuelo y Victoria Eli (eds.). *Historia de la música en España e Hispanoamérica*, vol. 8: La música en Hispanoamérica en el siglo XX. Madrid: Fondo de Cultura Económica, 2015.

Collins, Nick y Julio d'Escrivan (eds.) *The Cambridge Companion to Electronic Music*. Cambridge: Cambridge University Press, 2007.

Collins, Nicolas. "Música electrónica en vivo", *Quodlibet*, 44 (mayo-agosto 09), pp. 3-23.

Cook, Nicholas y Anthony Pople. *The Cambridge History of Twentieth-Century Music*. Cambridge and New York: Cambridge University Press, 2004.

Cooke, Mervyn, ed. *The Cambridge Companion to Twentieth-Century Opera*. Cambridge and New York: Cambridge University Press, 2008.

Creació musical contemporània a Catalunya. Barcelona: Associació Catalana de Compositors, 2013.

Darbon, Nicolas. *Musica Multiplex. Dialogique du simple et du complexe en musique contemporaine*. Paris: L'Harmattan, 2007.

Dávila, Ana María y Javier Pérez Senz. *Compositors d'avui. Guia de la música contemporània a Catalunya*. Barcelona: Caixa Catalunya - Obra Social, 2008.

Dibelius, Ulrich. *La nueva música a partir de 1945*. Madrid: Akal, 2004.

Doce notas preliminares, 8 (2001). "Postmodernidad, veinte años después".

Dufourt, Hugues. *La musique spectrale, une révolution épistémologique*. Paris: Éditions Delatour, 2014.

Fernández Guerra, Jorge. *Cuestiones de ópera contemporánea. Metáforas de supervivencia*. Madrid: Ed. Gloria Collado, 2009.

García Laborda, José M.^a (ed.). *La música moderna y contemporánea a través de los escritos de sus protagonistas (una antología de textos comentados)*. Sevilla: Doble J, 2010 (2ª ed.).

Gloag, Kenneth. *Postmodernism in Music*. Cambridge: Cambridge University Press, 2012.

González Lapuente, Alberto, ed. *Historia de la música en España e Hispanoamérica*, vol. 7: La música del siglo XX. Madrid: Fondo de Cultura Económica, 2012.

Griffiths, Paul. *Modern Music and after. Directions since 1945*. New York: Oxford University Press, 1995.

Heile, Björn, ed. *The Modernist Legacy. Essays on New Music*. Aldershot: Ashgate, 2009.

Holmes, Thomas B. *Electronic and Experimental Music: Pioneers in Technology and Composition*. London and New York: Routledge, 2008.

Iges, José et al. *MASE. Historia y presencia del arte sonoro en España*. Madrid: Bandaàparte Editores, 2015.

Koay, Kheng K. *The Kaleidoscope of Women's Sounds in Music of the Late 20th and Early 21st Centuries*. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 2015.

Korsyn, Kevin. *Decentering Music: A Critique of Contemporary Music Research*. New York: Oxford University Press, 2003.

Labelle, Brandon. *Background Noise. Perspectives on Sound Art*. London et al.: Bloomsbury Publishing, 2015 (2ª ed.).

Lester, Joel. *Enfoques analíticos de la música del siglo XX*. Madrid: Akal, 2005.

Manning, Peter. *Electronic and Computer Music*. Oxford: Oxford University Press, 2013 (4ª ed.).

Marco, Tomás. *Historia de la música occidental del siglo XX*. Madrid: Alpuerto, 2003.

Marco, Tomás. *La creación musical en el siglo XXI*. Pamplona: Universidad Pública de Navarra, 2007.

Morgan, Robert P. *La música del siglo XX. Una historia del estilo musical en la Europa y la América modernas*. Madrid: Akal, 1994.

Noya, Javier. *Armonía universal. Música, globalización cultural y política internacional*. Madrid: Biblioteca Nueva, 2011.

Nexus, 37 (primavera 2007). "La música contemporánea: nous reptes a Catalunya i a Europa".

Nyman, Michael. *Música experimental. De John Cage en endavant*. Girona: Documenta Universitaria, 2006.

Potter, Keith, Kyle Gann y Pwyll ap Siôn (eds.). *The Ashgate Research Companion to Minimalist and Postminimalist Music*. Aldershot: Ashgate, 2013.

Ramaut, Béatrice. *Musique et postmodernité*. Paris: P.U.F., 1998.

Ramos, Francisco. *La música del siglo XX. Una guía completa*. Madrid: Turner, 2013.

Ross, Alex. *El ruido eterno*. Barcelona: Seix Barral, 2009.

Rutherford-Johnson, Tim. *Music after the Fall. Modern Composition and Culture since 1989*. Oakland, CA: University of California Press, 2017.

Scherzo, 323 (novembre 2016). "Minimalismo".

Schwartz, Elliott y Daniel Godfrey. *Music since 1945. Issues, Materials, and Literature*. Belmont (CA): Wadsworth/Thomson Learning, 1993.

Solomos, Makis. *De la musique au son. L'émergence du son dans la musique des XXe. et XXIe. siècles*. Rennes: Presses Universitaires de Rennes, 2013.

Supper, Martin. *Música electrónica y música con ordenador. Historia, estética, métodos, sistemas*. Madrid: Alianza Editorial, 2004.

Whittall, Arnold. *Exploring Twentieth-Century Music. Tradition and Innovation*. Cambridge: Cambridge University Press, 2003.

Whittall, Arnold. *Musical Composition in the Twentieth Century*. New York: Oxford University Press, 1999.

Wittje, Roland. *The Age of Electroacoustics. Transforming Science and Sound*. Cambridge, MA / London: The MIT Press, 2016.

www.accompositors.com Associació Catalana de Compositors

brahms.ircam.fr Base de datos Brahms (IRCAM)

www.composers21.com The Living Composers Project

digital.march.es Base de datos Clamor (Fundación Juan March)

Sonograma magazine (2008) sonograma.org

Espacio sonoro (2004) espaciosonoro.tallersonoro.com

Contemporary Music Review (1984) www.tandfonline.com/loi/gcmr20#.UdsA0KxmPKc

Perspectives of New Music (1962) www.perspectivesofnewmusic.org

Organised Sound (1996) www.cambridge.org/core/journals/organised-sound